

တရားမျှ တမှုကို ခြေရာကောက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတိတ်ကို ရောင်ပြန်ဟပ်ခြင်းနှင့် အနာဂတ်ကို မျှော်ကြည့်ခြင်း

REFLECTIONS ON THE PAST AND HOPES FOR THE FUTURE OF BURMA

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

နတ်

ပေါင်းငါးဆယ်ကျော် တရားမဲ့ ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်လာခဲ့သည့် စစ်အာဏာရှင်လက်အောက်မှ အရပ်သားအစိုးရလက်ထက်သို့ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြန်မာနိုင်ငံသည် အတိတ်ကာလက ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မည်ကဲ့သို့ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည်နည်းဟူသည့် ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ၎င်းအပြင်နိုင်ငံတဝန်းလုံး တရားဥပဒေပြန်လည်စိုးမိုးရေး၊ အမျိုးသာရင်ကြားစေ့ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအပြင် အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံခဲ့ရသူများအတွက် တရားမျှတမှုကို ပြန်လည်ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်ရေးအတွက်လည်း အခက်အခဲနှင့်၊ စိန်ခေါ်မှုများ များစွာရှိနေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားတို့၏ နယ်မြေဒေသအများစုမှာ နဝတ၊ နအဖအစိုးရနှင့် ဖြတ်လေးဖြတ်မူဝါဒဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်များကို တရစပ်ထိုးစစ်ဆင် စစ်ပြုခဲ့သော အစိုးရစစ် တပ်တို့၏ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းမှုများကြောင့် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့ရသည်။ ယင်းဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းမှုများ၏ အကျိုးဆက်များကြောင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လူနေမှုဘဝများ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်သို့ ထိုးကျခဲ့ရပြီး နယ်မြေခံတပ်တို့၏ အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းခြင်းနှင့် မြေယာသိမ်းယူခြင်းများကြောင့်လည်း ပြည်သူတို့မှာ ဆင်းရဲတွင်းနက်ခဲ့ကြသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် စစ်တပ်၏ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းမှုရန်မှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ထောင်သောင်းများစွာသော ဒေသခံပြည်သူများက နေရပ်ဇာတိကို စွန့်ခွာခဲ့ကြရသည်။

နိုင်ငံတွင်း အင်အားအကြီးမားဆုံး အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်နှင့်အညီ စစ်တပ်သည် နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံသားပြည်သူတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝများကို အာဏာဖြင့် ကြိုးကိုင်ထိန်းချုပ်ခဲ့သည်သာမက တိုင်းရင်းသားနယ်မြေဒေသများကိုလည်း အထူးပစ်မှတ်ထား ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်လာခဲ့သည်။ စစ်တပ်ကျင့်သုံးသော

မွန်ပြည်လူ့အခွင့်အရေးဖောင်ဒေးရှင်းမှ
ဖီစင်ထုတ်ဝေသည်။

၃၀၂၆ ၂၀၁၅

နည်းဗျူဟာများတွင် အကြမ်းဖက်နည်းလမ်းများ လွှမ်းမိုးနေပြီး လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခဲ့သော စစ်သည်တပ်သားများနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း အရေးယူခံရမှုမှ ကင်းလွတ်နေခဲ့ကြသည်။

ယခင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီအစိုးရနှင့် ၎င်း၏စစ်တပ်တို့ ကျင့်သုံးခဲ့သော မူဝါဒများတွင် တရားဥပဒေများစိုးမိုးမှုနှင့် တရားမျှတမှု အလေ့အထများ အလျဉ်းမရှိကြောင်းကို အပြစ်ကျူးလွန်သူများ အကာအကွယ်ရယူထားနိုင်သော အဖြစ်အပျက်များက ထင်သာစွာ မီးမောင်းထိုးပြနေသည်။ အပြစ်ကျူးလွန်ပြီး အရေးယူခြင်းမခံရစေရန် အကာအကွယ်ရယူထားခြင်းသည် ဥပဒေကို လက်တစ်လုံးခြား လှည့်စားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေသည် ယခင်အစိုးရကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုများကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုထားသည့်အပြင် အစိုးရကို ဆန့်ကျင်သူများ ကြောက်ရွံ့မှုဖြစ်စေရန်အတွက် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ အသုံးပြုခြင်းကိုလည်း ခွင့်ပြုထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ

တရားလက်လွတ်မြေယာသိမ်းယူမှုများ

တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် မှီတင်းနေထိုင်သူ ဒေသခံပြည်သူများကို တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များ၏ ထောင့်တိုင်များအဖြစ် အမြဲတစေရှုမြင်ကာ တိုက်ရိုက်ချေမှုန်းမှုများ တောက်လျှောက်ပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် စစ်တပ်၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကို ကျေးလက်နေ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများက အများဆုံး ခံစားခဲ့ကြရသည်။ စစ်တပ်အင်အားတိုးချဲ့ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မြှင့်တက်လာခြင်း၊ စီးပွားရေးမူဝါဒ ပြောင်းလဲလာခြင်းနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုများ ကင်းမဲ့လာခြင်း တို့ကြောင့် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၅၀) အတွင်း တရားလက်လွတ် မြေယာသိမ်းယူမှုများ အစဉ်တစိုက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် တပ်အင်အားတိုးချဲ့မှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်သော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတို့ကြောင့် မွန်ပြည်နယ် ရေးနှင့် ရေဖြူမြို့နယ်များမှ ဒေသခံလယ်သမားများအနေဖြင့် ဥပဒေမဲ့ လယ်ယာသိမ်းယူမှုဖြစ်ရပ်များကို အမြောက်အများ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီနှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီတို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော ၁၉၉၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ရေးနှင့်ရေဖြူမြို့နယ်များ၌ တပ်အင်အားများကို အကြီးအကျယ် တိုးချဲ့တပ်စွဲစေခဲ့သည်။ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများနှင့် စစ်တန်းလျားများ တည်ဆောက်ရန်အတွက် မြေယာအမြောက်အများကို နယ်မြေခံစစ်တပ်များက တရားလက်လွတ် သိမ်းယူခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် အခကြေးငွေ တစ်စုံတရာပေးချေခြင်း မရှိဘဲ ဒေသခံများကို စစ်တပ်အတွက် အလုပ်လုပ်စေခြင်း၊ တပ်ရိက္ခာအတွက် သီးနှံစိုက်ပျိုးရန် ဥယျာဉ်ခြံမြေများကို သိမ်းယူခြင်းနှင့် ဒေသခံရွာသူရွာသားများထံမှ ငွေကြေးများကို အညှာအတာမဲ့ ကောက်ခံခြင်းများကိုလည်း ချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းများမှ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ဒဏ်ခတ်မှုများကို တစတစ လျော့ပေါ့ရုပ်သိမ်းလာခဲ့သောကြောင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများက မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတများအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု ယခင်ကထက် မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ စစ်အင်အားချဲ့ထွင်ခြင်းကြောင့် မြေသိမ်းမှုမြင့်တက်နေချိန်တွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပါ ရောက်ရှိလာသည့်အတွက် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများမှာ ၎င်းတို့၏မြေယာများမှ အတင်းအဓမ္မ မောင်းထုတ်ခံရခြင်းကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည်။ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်းနှင့် နေရပ်ဇာတိများကို စွန့်ခွာရမှုနှုန်းများကလည်း တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ မြင့်တက်များပြားလာလျက်ရှိသည်။

တပ်အင်အားတိုးချဲ့ခြင်းနှင့် ဒေသတွင်း စစ်တပ်က အကာအကွယ်ပေးထားသော အကြီးစားစီမံကိန်းများကြောင့် ရေဖြူမြို့နယ်မှ အသက် (၅၂) အရွယ်ရှိ စောကျော်ဂေါ်စ်က ဧက (၂၀) ရှိသော မြေအားလုံးကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။

ဧက (၂၀) ရှိတဲ့ ကျွန်တော့်မြေတွေက အခုဆို တပ်ရင်း (၂၈၂) ပိုင်တဲ့အထဲမှာ ပါသွားပြီ။ ကျွန်တော့်မိဘတွေ လက်ထက်ကတည်းက အဲဒါမြေတွေပေါ်မှာ စိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြတာ။ လွန်ခဲ့တဲ့ဆယ်နှစ်က တိုတယ်ဂတ်စ်

ပိုက်လိုင်းကို လုံခြုံရေးပေးတဲ့ ခြေမြန်တပ်ရင်း (၂၈၂) က ကျွန်တော့်မြေပေါ် အလံနီတွေနဲ့ အမှတ်အသား လုပ်သွားခဲ့တယ်။ ပထမအသုတ်မှာ (၅) ဧက အသိမ်းခံလိုက်ရတယ်။ အဲနောက် နောက်ထပ် (၇) ဧကနဲ့ နောက်ဆုံးတော့ ဧက (၂၀) လုံး မတရား အသိမ်းခံလိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော်ပိုင်တာအားလုံး ဆုံးခဲ့ရတယ်။ အခုတော့ ဘာမြေမှ ကျွန်တော့်မှာမရှိတော့ဘူး။ မိသားစု စားသောက်ဖို့ အတော့ကို ရုန်းကန်နေရတယ်။ တစ်နေ့တစ်နေ့ ကြိုလာမယ့်ဒုက္ခတွေကိုချည်း ပြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားနေရတယ်။ ကျွန်တော့် မြေဧက (၂၀) ကို ကျွန်တော် ပြန်လိုချင်တယ်ဗျာ. . . ။ အဲမြေတွေက ကျွန်တော်တို့ဘဝပါ (ဖြစ်စဉ် - ၁၀)

မြေယာများသည် ကျေးလက်နေ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ ဘဝနှင့်ရပ်တည်မှုအတွက် အသက်သွေးကြော တမျှ အရေးကြီးသည့် အရာများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စောကျော်ဂေါ်စိက လယ်ယာမြေများသည် သူတို့၏ဘဝပါဟု ဖွင့်ဟခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်တပ်အနေဖြင့် ဒေသခံလယ်သမားတို့၏ စိုက်ပျိုးမြေများကို မတရားသိမ်းယူခဲ့သည်သာမက သီးစားလုပ်ကိုင်ခွင့် ပြန်လည်ချထားပေးသော မြေယာများသို့ သွားလာလုပ်ကိုင်နေသော လယ်သမားတို့ကိုလည်း ထိန်း ချုပ်ကန့်သတ်ခြင်း၊ ခြံမြေသို့ သွားရောက်အလုပ်လုပ်ခွင့်အတွက် ခွင့်ပြုကြေးများကောက်ခံခြင်းများကိုလည်း ပြုလုပ် ခဲ့သည်။

လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအတွက် မိရိုးဖလာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း ဖြစ်သဖြင့် သူတို့ဘဝအစိတ်အပိုင်းသဖွယ်ဖြစ်နေသည့် ဥယျာဉ်ခြံမြေများနှင့်လယ်ယာမြေများ အသိမ်းခံရသည့်အခါ လယ်သမားများမှာ အခြားလုပ်ငန်းတစ်မျိုးမျိုးဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းပြုရန် များစွာအခက်အခဲဖြစ်ရသည်။ အခြားအသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းကိုလည်း ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် ဆင်းရဲတွင်းနက်ကာ နေရပ်ကို စွန့်ခွာခဲ့ကြရသည်။ မြေယာသိမ်းယူမှုကြောင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အခက်အခဲများဖြစ်ပွားလာခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မြေယာကို ၎င်းတို့၏အမှတ်အသား၊ ၎င်းတို့၏ဘဝအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် မှတ်ယူထားသော လယ်သမားများအနေဖြင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို ခံစားလာခဲ့ရသည်။ အများစုက မျှော်လင့်ချက် ကင်းမဲ့လာသည့်အတွက် စိတ်ကျဝေဒနာများကို ခံ စားလာရသည်။ တချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် အိမ်ထောင်ဦးစီး၏ ထိုကဲ့သို့သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာထိခိုက်မှုသည် မိသားစုပြိုကွဲမှု အထိ အကျိုးသက်ရောက်ခဲ့သည်။

ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လယ်ယာမြေဥပဒေများသည် လက်တွေ့တွင် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို အဓိက အားကိုးပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုပြုနေကြရသည့် တောင်သူလယ်သမားများကို လုံလောက်သော အကာအကွယ် မပေးအပ်နိုင်သဖြင့် လယ်သမားများအပေါ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းများ အဆုံးသတ်ရန်အတွက် ယင်းဥပဒေကို ပြန်လည်ပြင် ဆင်ရမည် ဖြစ်သည်။ လယ်ယာမြေဥပဒေကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်မည်ဆိုပါက မတရားမြေယာရယူမှု(သိမ်းယူမှု)ကို တား မြစ်ခြင်းနှင့် တိုင်းရင်းသားလယ်သမားများကို ၎င်းတို့၏မူလလူနေမှုဘဝ ပြန်လည်ရရှိရန် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းတို့ကို အဓိကထား ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

တဖက်တွင်လည်း ဧရာမစီမံကိန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အစိုးရ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်းအပေါ် တိုင်းရင်း သားပြည်သူများက အလွန်အမင်း စိတ်ပျက်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက် ထက်ကတည်းက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကုမ္ပဏီများနှင့် ချုပ်ဆိုသဘောတူညီမှုရရှိထားပြီးသည့် စာချုပ်အတော်များများ တွင် ဒေသခံပြည်သူများနှင့်ဆက်သွယ်ခြင်း၊ သဘောထားကောက်ခံအသိပေးခြင်း ငှာနေတိုင်းရင်းသားတို့အပေါ် လေး စားသမှုပြုခြင်းစသည့် အစိုးရအနေဖြင့် လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်အပ်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပါဝင်ခဲ့ခြင်းမရှိချေ။ ထို့ ကြောင့် မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ အကြား ဖော်ဆောင်ရန်တာဝန်နေသော အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ အသက်သွေးကြောဖြစ်သည့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို နိုင်ငံခြားရင်း နှီးမြှုပ်နှံမှုများက အစဉ်တစိုက်နှောင့်ယှက်လာခဲ့သည်။

မတရားလယ်မြေသိမ်းယူခြင်းခံခဲ့ရသော ပြည်သူများက ဖြစ်ပျက်ခဲ့သမျှ အတိတ်ကာလ ချိုးဖောက်မှုများ အပေါ် တရားမျှတမှုကို ပြန်လည်ရယူလိုကြောင်း ကွင်းဆင်းသဘောထား ကောက်ခံမှုရလဒ်များက အတိအလင်း ဖော်ပြနေသည်။ အစိုးရအနေဖြင့် သိမ်းယူခဲ့သော မြေယာများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကာလပေါက်စွေး အတိုင်း လျော်ကြေးငွေများ ပေးချေခြင်း ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း သဘောထားထုတ်ဖော် ပြောဆိုကြသည်။ မြေယာသိမ်းယူမှု

ကြောင့် နေရပ်ရင်းကို စွန့်ခွာခဲ့ရသော နစ်နာသူများက အစိုးရအနေဖြင့် သူတို့မူလနယ်မြေရှိ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို ဖယ်ရှားခြင်းမပြုသေးသရွေ့ စစ်တပ်က ဖိနှိပ်မှုများကို မရပ်တန့်သရွေ့ ၎င်းတို့၏ နေရပ်ကို ပြန်လာမည် မဟုတ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းမှုများ

တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် စစ်အင်အားတိုးချဲ့လာသည်နှင့်အမျှ အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းမှုများလည်း ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးနှင့် အရွယ်မရောက်သေးသူ ကလေးသူငယ်များမကျန် တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်ယောက်နှုန်းဖြင့် စစ်တပ်အတွက် အလုပ်လုပ်စေခဲ့သည့်အပြင် စစ်ကြောင်းများအတွက် အထမ်းသမားအဖြစ် အဓမ္မခိုင်းစေခြင်းများကိုလည်း မရေတွက်နိုင်အောင် ကျူးလွန်ခဲ့သည်။

လူသားခိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းနှင့် စစ်ကြောင်းများရှေ့မှသွားလာစေပြီး မိုင်းရင်းကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း တို့ကြောင့် အထမ်းသမားများမှာ အသက်အန္တရာယ်များနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ စေခိုင်းသော အလုပ်များကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် မလုပ်နိုင်ပါက ကန်ကျောက်ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်းနှင့် အရှက်ရစေခြင်းတို့ဖြင့် အထမ်းသမားများကို နှိပ်စက်ခဲ့ကြသည်။

ဒေသတစ်ခုတွင် စစ်အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခု တည်ဆောက်တိုင်း အနီးအနားပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဒေသခံများက ပစ္စည်းများ သယ်ဆောင်ရွှေ့ပြောင်းပေးရသည့်အပြင် တပ်စခန်းတည်ဆောက်ရန်အတွက် ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများကိုလည်း အတင်းအဓမ္မ ထောက်ပံ့ပေးအပ်ရသည်။ တပ်အင်အားတိုးချဲ့သော်လည်း စစ်အသုံးစရိတ်မလုံလောက်သဖြင့် ဒေသခံစစ်တပ်အနေဖြင့် ကိုယ်ထူကိုယ်ထစနစ်ကိုကျင့်သုံးခဲ့ရပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုစရိတ်နှင့် စစ်သားထောက်ပံ့မှုစရိတ်အတွက် ရွာသူရွာသားများထံမှ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုကို အဓမ္မရယူခဲ့သည်။ ဒေသခံများအနေဖြင့် စစ်စခန်းများ တည်ဆောက်ရာတွင် အဓမ္မလုပ်အားပေး စေခိုင်းခံရသည့်အပြင် တပ်ယန္တရားများ လည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် ရိက္ခာထောက်ပံ့မှုကိုလည်း တာဝန်ယူပေးခဲ့ကြရသည်။

အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းမှုစနစ် ပေါ်ထွန်းလာခြင်းကြောင့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားပြည်သူများမှာ မတရားငွေကြေးကောက်ခံခြင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံရခြင်းနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာပိုင်းဆိုင်ရာ အစော်ကားခံရခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ကလေးသူငယ်များအနေဖြင့် စစ်ကြောင်းများတွင် အထမ်းသမားအဖြစ် အတင်းအဓမ္မ လိုက်ပါသွားရသည့် အခါတွင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မနိုင်ဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရသည်သာမက ပညာရေးပိုင်းတွင်လည်း များစွာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ စစ်တပ်အမိန့်ကြောင့် အထမ်းသမားအဖြစ် လိုက်ပါသွားရသည့် ကလေးသူငယ်များသည် ၎င်းတို့၏ ပညာရေးကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ရပြီး ၎င်းတို့လွတ်မြောက်ရေးအတွက် မိသားစုများက ငွေကြေးတစ်စုံတရာ ပေးဆောင်ခဲ့ရသည်။

ကိုယ်ထိလက်ရောက် စော်ကားခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်း

မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် အကြောင်းအကျိုးခိုင်လုံသည်ဖြစ်စေ မခိုင်လုံသည်ဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်များကို ထောက်ပံ့နေသူဟု ၎င်းတို့ သံသယရှိသူများကို ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနည်းလမ်းတို့ဖြင့် ပြန်လည်တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း၊ တပ်ဖွဲ့များအား ထောက်ပံ့ခြင်း ပြုလုပ်သည်ဟု သံသယဖြစ်ခြင်းခံရပါက အပြစ်မဲ့ပြည်သူများမှာ မြန်မာစစ်တပ်၏ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းမှသည် သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရသည်အထိ ကြုံတွေ့ခဲ့ကြသည်။

တိုင်းရင်းသားဒေသသို့ စစ်အခြေစိုက်စခန်းအသစ်တစ်ခု ဝင်ရောက်လာတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုနှင့်အမြတ်ထုတ်မှုများကို ဒေသခံများက ခံစားခဲ့ရသည်။ ၎င်းအန္တရာယ်များကို ကြောက်ရွံ့သဖြင့် လူပေါင်းများစွာ ၎င်းတို့၏ ဇာတိရပ်ရွာကို စွန့်ခွာခဲ့ကြသည်။ မွန်ပြည်နယ် ရေးမြို့နယ် တူးမြောင်းကျေးရွာသို့ စစ်အခြေစိုက်စခန်းအသစ်တစ်ခု ရောက်ရှိလာချိန်တွင် ဒေသခံများကို အကြောင်းမဲ့ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ကျေးရွာမှ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များနှင့် ရိက္ခာများကို အဓမ္မယူငင်ခြင်းများ ကျူးလွန်ခဲ့သောကြောင့် မိမိတို့အနေဖြင့် ကျေးရွာတွင် နေထိုင်နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း

အသက် (၂၈) နှစ်အရွယ် ထောမွန်က ပြန်လည်ပြောပြခဲ့သည်။ (ဖြစ်စဉ် ၄)

၂၀၀၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ရေးမြို့နယ်မှ နိုင်ငံ့အောင်နှင့် နိုင်ငံ့တို့နှစ်ဦး စစ်တပ်၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ မွန်လက်နက်ကိုင်စစ်သားများကို ထောက်ပံ့မှုပြုလုပ်နေသည်ဟူသော စစ်တပ်၏ အကြောင်းအကျိုး မခိုင် လုံသောစွပ်စွဲမှုကြောင့် ထိုသူနှစ်ဦးအား ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတွင် သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ စစ်တပ်၏ လုပ် ဆောင်ချက်ကြောင့် ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ မိသားစုမိတ်ဆွေများပါ အလွန်အမင်း ကြောက်စိတ်ဝင်ကာ စိတ်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ နိုင်ငံ့အောင် သေဆုံးခဲ့သည်မှာ (၁၁) နှစ်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏ညီမဖြစ်သူ မိငွေတင်က အတိတ်က အဖြစ်အပျက်ကြောင့် နာကျင်ခံစားနေရဆဲ ဖြစ်သည်။ နာကျင်ခံစားရမှု ကြီးမားလွန်းသဖြင့် အစ်ကိုဖြစ်သူ၏ သေဆုံး မှုကို မိငွေတင်ကလက်မခံဘဲ ၂၀၀၃ ခုနှစ်ကတည်းက ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့သည်ဟုပင် မှတ်ယူထားဆဲဖြစ်သည်။

တရားမျှတမှုနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံ့အောင်ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သူများအား ထိုက်သင့်သော အပြစ်ဒဏ်ကျခံစေရန် ကျန်ခဲ့သူမိသားစုဝင်များက မဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သေးချေ။ စစ်တပ်သည် တရားဥပဒေ၏အထက်တွင် ရှိနေဆဲ ဖြစ်ကြောင်း ရွာသားများက သိရှိလက်ခံထားပြီး စစ်သားများ ကျူးလွန်ခဲ့သောရာဇဝတ်မှုများအတွက် တရားမျှတမှု ပြန်လည်ရှာဖွေခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းများ ပြုလုပ်လျှင် ၎င်းကျူးလွန်မှုအကြောင်းကို ပြန်လည်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပါလျှင် စစ်တပ်က ထပ်မံအန္တရာယ်ပြုလာမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြသည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကြား အကြောက်တရားများ အစဉ်ကြီးထွားနေစေခြင်းနည်းလမ်းဖြင့် ကိုင်တွယ် အုပ်ချုပ်သော စစ်တပ်၏နည်းဗျူဟာသည် အောင်မြင်ခဲ့ပြီး သတ်ဖြတ်မှုကျူးလွန်သည်အထိ ပြင်းထန်သောပြစ်မှု ကျူး လွန်ခဲ့သော်လည်း ပြည်သူများက တရားမျှတမှုရှာဖွေရန် ကြောက်ရွံ့နေခဲ့ကြသည်။ ကျူးလွန်သူစစ်သားများအနေဖြင့် တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှုအားလုံးကို ရှောင်လွှဲနိုင်ခဲ့သည့်အပြင် အကာအကွယ်ရရှိထားခြင်းကြောင့်လည်း အနာဂတ်တွင် အလားတူပြစ်မှုမျိုး ကျူးလွန်ရန် ဝန်လေးကြမည်မဟုတ်ချေ။ ပြည်သူများမှာ စစ်တပ်၏အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို အားမတန်၍ မာန်လျှော့ခဲ့ရပြီး ဥပဒေကြောင်းအရ တရားမျှတမှုပြန်လည်ရှာဖွေရန် မည်သို့မျှ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည် ဖိနှိပ်မှုကို တွန်းလှန်ရန် အင်အားမရှိကြောင်း ထင်မှတ်ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။

အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားခြင်း

စစ်အစိုးရလက်ထက်အဆက်ဆက်တွင် တပ်မတော်အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားနယ်မြေဒေသများတွင် ဌာနေအမျိုးသမီးများအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားမှုများကို စစ်လက်နက်သဖွယ် ပစ်မှတ်ထား ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းသည် ငြင်းမရသော အကြောင်းအရာများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ကျူးလွန်ခဲ့သော မှတ်တမ်းများအရ စစ်တပ်အနေဖြင့် တိုင်းရင်း သားပြည်သူများအား တိုက်ခိုက်ရာတွင် အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းကို အစီစဉ်တကျချမှတ်ထားသည့် ဗျူဟာသဖွယ် နည်းစနစ်ကျနစွာ ကျူးလွန်ခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် တိုင်းရင်းသား အမျိုးသမီးများအပေါ် အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုနှင့် အလွန်အမင်းကြောက်ရွံ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် စစ်တပ်က တမင်ဖန်တီးခဲ့ပြီး အဆိုပါ နည်းလမ်းများဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအပေါ် လက်စားချေ တုံ့ပြန်ခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆရသည်။

တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် စစ်အခြေစိုက်စခန်းများ များပြားလာသည်နှင့်အမျှ တိုင်းရင်းသားအမျိုးသမီး များအပေါ် အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းများ ဖြစ်ပွားနိုင်ချေမှာလည်း မြင့်တက်လာသည်။ ထို့အပြင် ဤကဲ့သို့သောပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့သူစစ်သားများနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်း တစ်စုံတရာ မပြုလုပ်ခဲ့သည်ကို အံ့ဩဖွယ် တွေ့မြင်ရပေသည်။

ဌာနေအမျိုးသမီးများအနေဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်မှ စစ်သားများ၏ အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းကို ကြုံတွေ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့၏ပုဂ္ဂလိကဘဝ၊ မိသားစုဘဝနှင့် လူမှုဝန်းကျင်ဘဝများလည်း ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ အရှက်တရားနှင့် အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းခံရသောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော "မိမိဘဝနိမ့်ကျညစ်ညမ်းခဲ့ပြီ"ဟူ သော စိတ်ခံစားမှုမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ကျူးလွန်ခံရသူ အမျိုးသမီးအများစုမှာ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာလေ့ရှိ

ကြသည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ အယောင်ပြအရပ်သားအစိုးရက တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ရယူထားသော်လည်း မြန်မာ့စစ်တပ်က တရားမဲ့ကျူးလွန်နေသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများသည် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သည်။

ပဋိပက္ခအလွန် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု

မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အကြားရှိ ပဋိပက္ခသည် မြန်မာအစိုးရ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဆိုးဆိုးရွားရွား ကျူးလွန်နေခြင်းနှင့် တရားသောဥပဒေများစိုးမိုးမှု မရှိခြင်းတို့၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော ယုံကြည်မှုမရှိခြင်းကြောင့် လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အကြား ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေခြင်းသည် ရှောင်လွှဲ၍မရသော ကိစ္စဖြစ်သည်။ အင်အားသုံးဖြေရှင်းခြင်းသည်သာ တစ်ခုတည်းသောအဖြေဖြစ်သည်ဟူသော ခံယူချက်ကို အစိုးရအနေဖြင့် ပြောင်းလဲပစ်ရန် လိုအပ်လှသည်။ ယခုအတိုင်း ဆက်လက်ခံယူနေမည်ဆိုပါက တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုများဖြစ်ပေါ်လာမည် မဟုတ်သည့်အပြင် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များအကြားရှိ ယုံကြည်မှုမရှိခြင်း တဖြည်းဖြည်း လုံးပါးပါးလာမည်သာဖြစ်သည်။

သမ္မတဦးသိန်းစိန် အာဏာရယူပြီးနောက်ပိုင်း ပြုလုပ်လာသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်မှန်သော အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု ပြန်လည်ရှာဖွေနိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ရသော်လည်း အစိုးရအဖွဲ့အနေဖြင့် အတိတ်ကာလက ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို အမှန်တကယ် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် စိတ်ဆန္ဒရော နည်းဗျူဟာအစီအစဉ်ပါ မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် အတိတ်ကာလက ဖြစ်ပွားခဲ့သော ချိုးဖောက်မှုများကို အပြစ်ပေးအရေးယူမည့် နည်းဗျူဟာအစီအစဉ်များကို အစိုးရက ချမှတ်လာရန် အထူးလိုအပ်လှသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်တွင် လူ့အခွင့်အရေးကို အကာအကွယ်ပေးမည့် အစီအစဉ်များ၊ ဒုက္ခသည်များ မူလဘဝပြန်လည်ရရှိရန်နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရန် အစီအစဉ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို အသိမှတ်ပြုမြှင့်တင်မည့်အစီအစဉ်များ အထူးပင်လိုအပ်လှကြောင်း အတိတ်ကာလက အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံခဲ့ရသူများက သူတို့၏ သဘောထားကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထုတ်ပြခဲ့သည်။ ယခုအချိန်တွင် အစိုးရ၏ယန္တရားများမှာ ပျက်စီးယိုယွင်းနေသည့်အပြင် ပြည်သူလူထုကလည်း အတိတ်က နာကျင်ခံစားမှုများကြောင့် တစ်စစီကွဲပြားနေသည့်အတွက် တရားသောဥပဒေများ စိုးမိုးမှုရှိရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန်မှာ အထူးပင် လိုအပ်လှသည်။ တရားသောဥပဒေများ စိုးမိုးမှု ရှိမှသာလျှင် အတိတ်ကာလက ဖြစ်ပွားခဲ့သော အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခဲ့မှုများအတွက် ထိုက်တန်သော အရေးယူအပြစ်ပေးမှုများကို တရားဥပဒေအရ လုပ်ဆောင်နိုင်ကြောင်း နစ်နာခဲ့သူများက ယုံကြည်လာမည် ဖြစ်သည်။

အစိုးရအနေဖြင့် အတိတ်ကာလက ကျူးလွန်ခဲ့သော ချိုးဖောက်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်ပြီး ချိုးဖောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သော တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုများကိုလည်း လုပ်ဆောင်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှုများ ရှိလာပါက ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းတို့အတွက် အခွင့်အခါကောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာနိုင်ပြီး အစိုးရအနေဖြင့်လည်း ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး တို့အတွက် ထိရောက်သော အစီအစဉ်များ စတင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် အတိတ်ကာလက ပြည်သူတို့ ခံစားခဲ့ရသော ဝမ်းနည်းနာကျင်မှုများကို အထူးတလည် စာနာစဉ်းစားပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ တရားမျှတမှုပြန်လည် ရယူလိုသော စိတ်ဆန္ဒများကိုလည်း သင့်လျော်သော အပြစ်ပေးအရေးယူမှုများကို ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ဆုံးရှုံးမှုများကို ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်း ပေးခြင်းအားဖြင့် နှစ်သိမ့်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှသာ နာကျင်မှုများကြောင့် တစ်စစီဖြစ်နေသော တိုင်းပြည်ကို ကုစားနိုင်မှာဖြစ်ပြီး အနာဂတ်ကာလမှာလည်း အလားတူကျူးလွန်ချိုးဖောက်မှုများ မဖြစ်ပွားအောင် ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍ (၅) ခုပါဝင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ယင်းကဏ္ဍများအတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါ အတိတ်ကာလက နစ်နာခဲ့သူများအတွက် တရားမျှ

တမှုကို ပြန်လည်ရှာဖွေပေးနိုင်မည့်အပြင် တစ်မျိုးသားလုံး စည်းလုံးညီညွတ်မှုကိုလည်း တည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

(၁) အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်း

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ပွင့်လင်းမြင်သာသော အပြစ်ပေးအရေးယူမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းက နစ်နာခဲ့သူများအား တရားမျှတမှုကို ပြန်လည်ရှာဖွေတွေ့မြင်နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်စေသဖြင့် အရေးကြီးသော ကဏ္ဍတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အတိတ်ကဖြစ်ပွားခဲ့သော ချိုးဖောက်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုကြောင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအနေဖြင့် တရားဥပဒေအတိုင်း ပြစ်ဒဏ်ကျ စီရင်ခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သော စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များကို အရေးယူခြင်းဖြင့် အစိုးရက ပြသပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာသော အပြစ်ပေးအရေးယူမှုမျိုးသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးလာရေးကို ပိုမိုခိုင်မာလာစေရန် အထောက်အကူပေးမည့်အပြင် အစိုးရမှ ကျင့်သုံးခဲ့သော အပြစ်ပေးအရေးယူမှုမှ ကင်းလွတ်စေသော အကာအကွယ်ယူထားမှု အလေ့အထကိုလည်း ပပျောက်သွားစေမည်ဖြစ်သည်။ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အာဏာရှင်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များကို အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်းက မြန်မာနိုင်ငံတဝန်းလုံးရှိ ပြည်သူများကို ပြစ်မှုကျူးလွန်သူတိုင်း တရားဥပဒေ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်မှုကို ခံယူရသည်ဟူသော နမူနာကောင်းကို ပြသပေးမည်ဖြစ်သည်။

(၂) အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဦးစားပေး ဖော်ဆောင်သင့်သော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သဖြင့် အလွန်အရေးကြီးသော အဆင့်တစ်ဆင့်ဖြစ်သည်။ ဤအဆင့်၌ ပြည်သူ့ရှေ့မှောက်တွင် ထုတ်ဖော်ပြသခြင်းမရှိသေးသော အမှန်တရားများကို နိုင်ငံတော်သာမက နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကပါ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ အမှန်တရားရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းအဆင့်တွင် မှတ်တမ်းများကို ခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာလေ့လာခြင်း၊ သက်သေအထောက်အထားများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် ပြစ်မှုဖြစ်ပွားစေရန် ခွင့်ပြုခဲ့သော အစိုးရ၏ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနှင့် ကျင့်ထုံးများကို သုံးသပ်နိုင်ရန်အတွက် ပြစ်ဒဏ်ကျူးလွန်မှုများကို မှတ်တမ်းရယူခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ အမှန်တရားရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းက ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်း၊ တရားမျှတမှုပြန်လည်ရယူခြင်း၊ နိုင်ငံတော်ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် နောင်ဖြစ်လာမည့် ကျူးလွန်မှုများကို တားဆီးခြင်းစသည့်နေရာများတွင် အထောက်အကူပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

(၃) နိုင်ငံတော်အင်အားစုများကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း

အတိတ်ကာလတွင် နစ်နာခဲ့သူများအတွက် တရားမျှတမှုပြန်လည်ရရှိရန် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ဆယ်စုနှစ်များစွာကြာမြင့်ခဲ့သော တိုင်းပြည်၏ ပဋိပက္ခတွင် အဓိကပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သော လုံခြုံရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အင်အားစုများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်လျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် စစ်တပ်နှင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ရှင်းလင်းစွာ ခွဲခြားသိမြင်ထားရမည် ဖြစ်သည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို စစ်တပ်က ချုပ်ကိုင်ထားပြီး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကို ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက် လုပ်ဆောင်နေသည့်အပြင် စစ်တပ်အဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် ကျူးလွန်ခဲ့သော ပြင်းထန်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအတွက် ပြစ်ဒဏ်ကျခံရခြင်းမရှိစေရန်လည်း အကာအကွယ်ရယူထားသည်။ တရားရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများတွင် ပြစ်ဒဏ်ကျူးလွန်ခဲ့သူများ လွှမ်းမိုးမှုတစ်စုံတရာ မရှိနိုင်စေရန်အတွက် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ရမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဖွဲ့စည်းချုပ်ကိုင်ခဲ့သော နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအင်အားစုများကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းသည် အတိတ်ကကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုများအတွက် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုများကို ဆောင်ကြဉ်းပေးမည့်အပြင် ပွင့်လင်းမြင်သာသော စနစ်တစ်ခုကိုလည်း

တည်ဆောက်ပေးရာရောက်မည် ဖြစ်သည်။

(၄) လျော်ကြေးပေးချေခြင်း

ဤအဆင့်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ချိုးဖောက်မှုခံခဲ့ရသူများ၏ နစ်နာမှု၊ နာကျည်းမှုများကို လျော့ပါးသက်သာစေရန် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး နစ်နာခဲ့ရသူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အခြားသော အမှုကိစ္စများထက် ပိုမိုဦးစား၍ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်ဖြစ်သည်။ လျော်ကြေးပေးချေမှုကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ငွေကြေးပေးအပ်ခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို နဂိုအတိုင်း ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ ပြည်သူများ အမှတ်တရဖြစ်စေရန်အတွက် အထိမ်းအမှတ်အဆောက်အဦများ၊ ရုပ်တုများ၊ လမ်းနာမည်များ၊ နေရာများ၊ နေ့ရက်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်းနှင့် လူသိရှင်ကြားတောင်းပန်ခြင်းနည်းလမ်းတို့ဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

အထက်ပါနည်းလမ်းများအနက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလိုအပ်ဆုံးကိစ္စမှာ ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျော့ချရေးပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ခံစားခဲ့ရပြီး အထူးသဖြင့် လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခြင်းခြင်းတို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများမှာ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းဘဝ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ဆင်းရဲတွင်းနက်နေခြင်းနှင့် ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေရခြင်းများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ နစ်နာခဲ့သူများက ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးမှုဘဝ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရန်အတွက် မြေယာများကို ပြန်လည်ရယူလိုကြောင်း သို့မဟုတ် ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော မြေယာနှင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများအတွက် သင့်လျော်သော လျော်ကြေးငွေ ပြန်လည်ရယူလိုကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

(၅) ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခများသည် တိုင်းရင်းသားများ၏ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာနှင့် အခွင့်အရေးများ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် နိုင်ငံတော်ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းတို့အပေါ်တွင် အဓိကအကြောင်းခံနေသည်။ နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ သဘာဝသယံဇာတနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများမှာ တန်းတူညီမျှစွာခံစားခွင့် လုံးဝမရှိချေ။

အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးကို အမှန်တကယ် လုပ်ဆောင်မည်ဆိုလျှင် အတိတ်ကာလတွင် နစ်နာခဲ့သူများကို ၎င်းတို့၏ ခံစားနာကျည်းမှုဒဏ်ရာများ ပျောက်ကင်းစေရန်အတွက် လိုအပ်သမျှအရာအားလုံးကို ပံ့ပိုးပေးရမည်ဖြစ်သည်။ အပြစ်ပေးအရေးယူမှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုနေသော ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒအသံများကို မြှင့်တင်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး လူမှုရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကိုလည်း ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးတွင် တပ်မတော်သားများလည်း အဓိကအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။ အတိတ်ကာလ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတွင် စစ်သားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ဆန္ဒအလျောက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီက ၎င်းတို့၏ နည်းဗျူဟာများ အောင်မြင်စေရန်အတွက် ဝါဒမှိုင်းတိုက် အသုံးချခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သာမန်စစ်သားများလည်း အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်းခံခဲ့ရကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့သော ၎င်းတို့၏ပြစ်မှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုများကို မေ့ဖျောက်၍ မရချေ။ အငြိုးအာဃာတကင်းသော စည်းလုံးညီညွတ်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခဲ့သူများအနေဖြင့် ထိုက်သင့်သော ပြစ်ဒဏ်များကို ခံယူရမည်ဖြစ်သည်။

စစ်မှန်သော အသွင်ကူးပြောင်းမှုအတွက် စိန်ခေါ်မှုများ

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ၏ အတိတ်ကာလက ကျူးလွန်ခဲ့သောပြစ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အကာအကွယ်ယူထားမှုကို ကိုယ်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း၊ ကျော်လွှားနိုင်ခြင်းမရှိသရွေ့ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ကင်းမဲ့နေမည် ဖြစ်သည်။ ပြည်သူများမှာ ကြီးမားသော အကြောက်တရားအောက် ရှင်သန်နေရမည်ဖြစ်ပြီး ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရေးနှင့်လည်း ဝေးကွာနေဦးမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စစ်မှန်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့ သော ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ရောက်ရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီက ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်ခဲ့သော အမှားများကို ဝန်မခံခြင်း၊ ကျူးလွန်ခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက် တာဝန်ခံ၊ တာဝန်ယူမှု မပြုလုပ်ခြင်းသည် ဥပဒေအထက်တွင် နေနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟူသော အလေ့အထကို တည်မြဲစေသည်။ ဥပဒေအထက်တွင် နေနိုင်သည်၊ အမှားများအတွက် တာဝန်ယူစရာမလိုဟု အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်သူများက ယုံကြည်နေသရွေ့ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည် မည်သည့်အခါမျှ ရပ်တန့်သွားမည် မဟုတ်ချေ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အာရှအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်း၍ တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုစီမံကိန်းများ ဖော်ဆောင်ရာ၌ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်မှုကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းမပြုသည့်အပြင် ဒေသခံပြည်သူများကိုလည်း ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ချပြခဲ့ခြင်းမျိုးလည်း မရှိချေ။ ပွင့်လင်းမြင် သာမှုမရှိခြင်း၊ အသိပေးဆက်ဆံမှုများ ကင်းမဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူထုအတွင်း မကျေနပ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၊ ၎င်းတို့က အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးကို ဆန့်ကျင်လုပ်ဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူများ ကို လေးစားစွာဆက်ဆံရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ဆက်ဆံရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်လည်း လိုအပ်သည်။

တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်များတွင် အကြောက်တရားသည် အခြေခံကျသော အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကြားတွင် အကြောက်တရားယုံ့နဲ့အောင် လုပ်ဆောင်ထားခြင်းသည် မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို စိတ်တိုင်းကျ ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ ၎င်းချိုးဖောက်မှုများကို ပြည်သူများက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ စစ်ဆေးရေးဂိုဏ်းများကို တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် သိပ်သည်းစွာ ဖွင့်လှစ်ထားရှိခြင်းဖြင့် အကြောက်တရားကို ပိုမိုကြီး ထွားစေပြီး စစ်တပ်၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအကြောင်းကို လူသိနည်းအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်က အချိန်ပြည့်အုပ်စိုးနေမှုကြောင့် ၎င်းတို့၏ ဥပဒေအထက်နေထိုင်ပြုမူနေမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် အခက်အခဲများစွာ ကြုံတွေ့ လျက်ရှိသည်။

မြန်မာစစ်တပ်၏ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် အကြောက်တရားဖြင့် အုပ်ချုပ်ခြင်းတို့သည် ထိုက်သင့်သော အပြစ် ဒဏ်ချမှတ်ရေးနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာပြည်သူများ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးတို့အပေါ် တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက် လျက်ရှိ သည်။ နိုင်ငံအတွင်းရှိ အခြားဒေသများနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ထွက်ခွာသွားသော ပြည်သူများအနေဖြင့် ၎င်း တို့ဌာနေဒေသများတွင် စစ်တပ်တည်ရှိနေ သရွေ့ မွေးရပ်ဇာတိကို ပြန်လာကြမည်မဟုတ်ချေ။ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ အားလုံး အကြောက်တရားကင်းမဲ့စွာ နေထိုင်နိုင်သည့်အချိန်ကျရောက်မှသာလျှင် အတိတ်ကာလက ၎င်းတို့ခံစားခဲ့ရ သော နာကျည်းမုန်းတီးမှုစိတ်ဒဏ်ရာမှ လျော့ပါးသက်သာပြီး နိုင်ငံကို တစ်သွေးတစ်သားအဖြစ် ပြန်လည်တည်ဆောက် နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အကြံပြုချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ မတရားငွေကြေးကောက်ခံခြင်းနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်းတို့ကို တိုက်ဖျက်ရန်

- အခွန်နှုန်းထားများ သတ်မှတ်ပေးရန်နှင့် ပြည်သူများအနေဖြင့် မည်သည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အချိန်တွင် အခွန်ထမ်းဆောင်ရမည်ကို ကြိုတင်သိရှိနိုင်ရန် သတင်းထုတ်ပြန်ပေးရမည်။
- အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်းကို ရှောင်လွှဲရန်နှင့် အာဏာပိုင်နှင့် ပြည်သူအကြား သွေးကွဲမှုကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်အတွက် အခွန်သတ်မှတ်ရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရင်းနှီးမှုများ မပါဝင်စေဘဲ ပြည်သူ့အားလုံးအတွက် တရားမျှတစွာ သတ်မှတ်ရမည်။

- မတရားငွေကြေးကောက်ခံခြင်းနှင့် အနာဂတ်တွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းများ လျော့ကျစေရန်အတွက် မွန်ဒေသအတွင်းရှိ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို အစိုးရက လျှော့ချဖယ်ရှားပေးရမည်။

အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်

- စစ်သားများက ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းတို့ ကျူးလွန်ခြင်း မပြုနိုင်စေရန် တပ်မတော်အနေဖြင့် လိုအပ်သော အရာအားလုံးကို စီမံဆောင်ရွက်ထားရမည်။
- အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းတွင် တာဝန်ရှိသော အပြစ်ကျူးလွန်သူအားလုံးကို အစိုးရက စုံစမ်းစစ်ဆေး၊ အပြစ်ပေးအရေးယူရမည်။
- အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းအပေါ် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေသော လက်ရှိနည်းစနစ်များကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်အပြင် အဓမ္မသားမယားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လုံခြုံသည့် အမည်နာမဖော်ပြခြင်းမရှိသည့် ရှုပ်ထွေးမှုမရှိသည့် အစီရင်ခံစာများ ပေးပို့တင်ပြခြင်းကိုလည်း အစိုးရက ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို လျှော့ချရန် မွန်ဒေသအတွင်းရှိ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို အစိုးရက လျှော့ချဖယ်ရှား ပေးရမည်။

အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်

- တပ်မတော်အနေဖြင့် လုပ်အား၊ ရိက္ခာနှင့် ငွေကြေးကိစ္စများတွင် ဒေသခံပြည်သူများအပေါ်မို့ခိုနေရခြင်း မရှိစေရန် အစိုးရအနေဖြင့် စစ်သားများအတွက် လစာနှင့် ရိက္ခာများကို လုံလောက်စွာ ထောက်ပံ့ပေးရမည်
- အစိုးရအနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂကို အစိုးရထိန်းချုပ်ထားခြင်းမရှိသော ဒေသများသို့ သွားရောက်ခွင့် ပြုရမည်ဖြစ်ပြီး အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းခြင်းခံခဲ့ရသူများက ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံခဲ့ရမှု များကို သမဂ္ဂသို့ တင်ပြခြင်းကိုလည်း ခွင့်ပြုရမည်။
- အစိုးရနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များ ကျူးလွန်ခဲ့သော အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းခြင်းပြစ်မှုအားလုံးကို အစိုးရက စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး အပြစ်ပေးအရေးယူရမည်။
- အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းမှုပုံစံအားလုံး အဆုံးသတ်စေရန်အတွက် အစိုးရက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ၏ အကြံပြုချက်များအားလုံးကို အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်သင့်ပြီး အလုပ်သမားရေးရာနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကိုလည်း စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်။
- တပ်မတော်မှ စေခိုင်းသော အလုပ်ကိစ္စများအားလုံးအတွက် ဒေသခံရွာသူရွာသားများအား အခကြေးငွေ ပေးဆောင်ရမည်။
- လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုအားလုံးသည် ကာယကံရှင်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆန္ဒအလျောက်သာ ဖြစ်ရမည်။
- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို လျှော့ချရန် မွန်ဒေသအတွင်းရှိ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို အစိုးရက လျှော့ချဖယ်ရှား ပေးရမည်။

မြေယာသိမ်းယူမှုများကို တိုက်ဖျက်ဖြေရှင်းရန်

- ဒေသခံရွာသူရွာသားများအနေဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ အသိအမှတ်ပြုသော မြေယာစာရွက်စာ တမ်း အထောက်အထားများ ရရှိလာစေရန် အစိုးရက လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။
- နိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကိစ္စများ ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းမရှိသော ဒေသခံများအပါအဝင် ဒေသခံလယ်သမားများ အားလုံး မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းကို လွယ်ကူသက်သာစွာ ပြုလုပ်နိုင်ရမည်။

- ပြည်သူများကို မြေယာပိုင်ရှင်များအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ၂၀၁၂ လယ်ယာမြေ ဥပဒေများကို ပြုပြင်ပေးရမည်။
- တရားလက်လွတ်မြေသိမ်းခြင်းခံခဲ့ရသော မြေပိုင်ရှင်များကို တူညီသော မြေအရွယ်အစားအတိုင်း ပြန်လည် ပေးအပ်ရမည် သို့မဟုတ် ကာလပေါက်ဈေးအတိုင်း လျော်ကြေးပေးချေရမည်။
- လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခမရှိသော ဒေသများရှိ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို လျှော့ချဖယ်ရှားပစ်ရမည်။ သို့မှသာ ပြည်သူများအနေဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်နိုင်ပြီး အသက်မွေးမှုကို အထောက်အကူ ဖြစ်မည် ဖြစ်သည်။
- အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေသခံပြည်သူများ တိုင်ကြားနိုင်ရန် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး လွယ်ကူ ရှင်းလင်းသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အာဏာပိုင်များက ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ပေးရမည်။ ၎င်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်း များတွင် ပြန်လည်စစ်ဆေးအတည်ပြုမှု ပြုလုပ်နိုင်သည့် အစီအစဉ်များ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်ပြီး တိုင်ကြားသူပြည် သူများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကို စစ်တပ်က ပြန်လည်အန္တရာယ်ပြုမည်ဘေးမှ လုံလောက်စွာ ကာကွယ်မှုပေး ထားရမည်ဖြစ်သည်။
- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို လျှော့ချရန် မွန်ဒေသအတွင်းရှိ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို အစိုးရက လျှော့ချဖယ်ရှား ပေးရမည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်သူများကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအမြတ်ထုတ်ခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်

- မြန်မာပြည်တစ်ဝန်းလုံးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေသောဒေသများတွင် နေထိုင်နေသည့် တိုင်းရင်း သားများအပေါ် အမြတ်ထုတ်ခံရခြင်းကို အစိုးရက ရပ်တန့်ပစ်ရမည်။
- အကြီးစားစီမံကိန်းများ ပြုလုပ်မည်ဆိုပါက ဒေသခံလူထုနှင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ပြောဆိုဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ရ မည့်အပြင် အစိုးရအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုစစ်တမ်းကို လည်း ဥပဒေအရ မဖြစ်မနေ ကောက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းစစ်တမ်းများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရမည် ဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းမစတင်မီ ၎င်းစစ်တမ်းများကို ဒေသခံတို့၏ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ထားရမည်။
- စီမံကိန်းအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသော ဒေသတွင်းရှိ ပြည်သူလူထု၏ သဘောတူညီမှုဆန္ဒမပါရှိဘဲ မည်သည့် စီမံကိန်းကိုမျှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိစေရ။
- အစိုးရဖြစ်စေ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီဖြစ်စေ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အစီအစဉ်ချ မှတ်ခြင်းအဆင့်ဆင့်၊ မြေယာနှင့်သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် မှုစသည့် ကဏ္ဍတိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများကို ပါဝင်ခွင့်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။
- ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အပြည့်အဝရှိစေရန်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ကုမ္ပဏီအား လုံးအား ၎င်းတို့ရရှိသော အကျိုးအမြတ်များကို ပြည်သူများထံသို့ ထုတ်ပြန်ပေးနိုင်ရန် အစိုးရက ကြီးကြပ်သွား ရမည်။

တပ်အင်အားတိုးချဲ့မှုကို လျှော့ချခြင်း

- အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရတပ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ် များ အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။
- တပ်အင်အားလျှော့ချနေသည်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ဆောင်နေသည်ဟု ကြွေးကြော်ထားသည်နှင့် ညီညွတ်အောင် စစ်အခြေစိုက်စခန်းများကို ဖယ်ရှားခြင်းများကို အစိုးရက လုပ်ဆောင်ရမည်။ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများ မဖယ် ရှားပါက လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများလည်း ဆက်လက်တည်ရှိနေမည်မှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပင် ဖြစ်

သည်။

- တပ်မတော်အနေဖြင့် စစ်တပ်ကွပ်ကဲလှုပ်ရှားရာနယ်မြေ၊ ပြည်သူ့အပေါ်ထားရှိရမည့် သင့်လျော်လက်ခံ နိုင်သော ပြုမူပြောဆိုမှုများ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဥပဒေကို လိုက်နာရေးစ သည်တို့ပါဝင်သော စစ်သည်တော်ကျင့်ဝတ်ကို သေချာစွာ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပြီး တိကျစွာလိုက်နာရမည်။ ၎င်းကျင့်ဝတ်များကို နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ ပြည်သူများလည်း မြင်တွေ့သိရှိနိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ထားရမည်
- မြန်မာ့စစ်တပ်အနေဖြင့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေများ၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထား မှုဆိုင်ရာဥပဒေများကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်ကြောင်း အစိုးရက သေချာစေရမည်။

တရားသောဥပဒေများစိုးမိုးမှုကို ပိုမိုခိုင်မာစေရန်

- ဥပဒေများသည် ပြည်သူများကို အန္တရာယ်ပြုရန်မဟုတ် ကာကွယ်ရန်အတွက်သာဖြစ်ကြောင်း သေချာစေရန် အခြေခံဥပဒေနှင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို အစိုးရက စတင်ပြီးပြုပြင်ပြောင်းလဲရမည်။
- နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေများနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေများကို အစိုးရကလိုက်နာရ မည်။
- တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် စစ်တပ်၏ လွှမ်းမိုးမှုကို လုံးဝပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေကို အစိုးရ က ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးရမည်။

နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်များသို့ အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ၊ မြန်မာအစိုးရ၊ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများက အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခြင်းကို အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် စောင့်ကြည့်လေ့လာရမည်ဖြစ်ပြီး အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခြင်း ဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပွားပါက အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။
- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂနှင့် အခြားအကူအညီပေးအဖွဲ့အစည်းများက ဒေသခံပြည်သူများ ကွဲပြားခြားနားသော အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခြင်း ပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများကို နားလည် လာစေရန် သင်တန်းများ ပို့ချပေးရမည်။

လယ်ယာမြေသိမ်းယူမှုကို တိုက်ဖျက်ရန်

- ရွာသူရွာသားများ၏ မြေယာများကို အတင်းအဓမ္မရောင်းချနေစေသည့် ဒေသများတွင် အစိုးရနှင့် အခြားသော အဖွဲ့အစည်းများက စွမ်းရည်မြင့်တင်ရေးအစီအစဉ်များ ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရမည်။
- လယ်ယာမြေကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိသတိထားမိစေရန် လယ်ယာမြေဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်သက် ဆိုင်သော ပညာပေးမှုများကို ဒေသခံပြည်သူများက လွယ်ကူစွာရရှိနေရမည်။
- တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် တပ်မတော်တို့က အပစ်ရပ်သဘောတူညီချက်များနှင့် လူ့အခွင့်အ ရေး ဥပဒေများကို လေးစားလိုက်နာကြောင်း သေချာစေရန် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွင် နိုင်ငံတကာအသိုင်း အဝိုင်းများ ပါဝင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာမှုရယူထားခြင်းအား တိုက်ဖျက်ရန်

- ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို နိုင်ငံတ

- ကာ ရာဇဝတ်မှုခံရမှုသို့ လွှဲပြောင်းပေးရမည်။
- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခဲ့ခြင်းအတွက် မြန်မာအစိုးရကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန် ရှုံ့ချရမည်ဖြစ်ပြီး အမှန်တရားကို ပြန်လည်ရှာဖွေရန်နှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးကို လုပ်ဆောင်ရန် မြန်မာ အစိုးရကို လိုလောက်စွာ ဖိအားပေးရမည်ဖြစ်သည်။
- အမှန်တရားရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးကော်မရှင် ပေါ်ပေါက်လာရန်အတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်များ၊ သင်တန်းများ ပို့ချသွားရန်၊ ပညာရှင်များ ရရှိနိုင်ရန်၊ ကြားနေညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရန် ငွေကြေးအကူအညီပေးရန် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့များကို ပါဝင်ခွင့်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။
- တရားမျှတမှု ပြန်လည်ရယူရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကျူးလွန်သူများနှင့် မြန်မာ့စစ်တပ်အပေါ် ပြုလုပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများတွင် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက ပါဝင်ခွင့် အကူအညီပေးခွင့် ရှိစေရမည်။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သော ချိုးဖောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ အာဆီယံအသိုင်း အဝိုင်းတွင် ပြောဆိုဆွေးနွေးမှု အားနည်းနေဆဲ ဖြစ်သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် အတိတ် ကာလ လူ့အခွင့်အရေးကျူးလွန်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် မြန်မာ့စစ်တပ်တို့ ကျူးလွန်ခဲ့သော လူ့အခွင့် အရေး ချိုးဖောက်မှုပုံစံအားလုံး ရပ်တန့်ကွယ်ပျောက်သွားစေရန်အတွက် နစ်နာသူများနှင့် လူနည်းစုတိုင်း ရင်းသားများအပေါ် အားပေးထောက်ပံ့ကူညီ ရမည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့ ခံစားခဲ့ရသော စိတ်ဒဏ်ရာနာကျည်းချက်များကို ပျောက်ကင်းသက်သာစေရန်နှင့် စစ်မှန်သော အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေရေးကို ရရှိရန် အဓိကရည်ရွယ်သော ဤအစီရင်ခံစာကို မွန်ပြည် လူ့အခွင့်အရေး ဖောင်ဒေးရှင်း၏ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှ စတင်၍ (၁၈) နှစ်ကြာ စုဆောင်းသို့မိုးထားခဲ့သော အချက်အ လက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေနိုင်ရန် ၂၀၁၄ ခုနှစ် မေလမှ လုပ်ငန်းစတင်ခဲ့ပြီး ကွင်းဆင်းသတင်းကောက်ခံ မှတ်တမ်းပြုသူ ဝန်ထမ်း (၄) ဦး အသုံးပြုခဲ့သည်။ မွန်ပြည်နယ် ရေဖြူနှင့် ရေးမြို့နယ်များရှိ ဒေသခံများနှင့် နယ်စပ်ဒေသနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒုက္ခသည်များ၊ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများကို လူကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ တယ်လီဖုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဆက်သွယ်မေးမြန်း ထားသော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပေါင်း (၂၀) ကျော် ပါဝင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အသစ်အဆန်းဖြစ်နေသော အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုအကြောင်းကို ဦးတည်၍ လုပ်ဆောင်ရသောကြောင့် အခက်အခဲ အတားအဆီး မြောက်မြားစွာရှိခဲ့သော်လည်း တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုက အမှန်တကယ်လိုလားသော အငြိုးအာယာတကင်းသည့် အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိရယူနိုင်ရန် ဤအစီရင်ခံစာက လိုလောက်သော အထောက်အကူပေးနိုင်မည်ဟု မွန်ပြည်လူ့အခွင့်အရေး ဖောင်ဒေးရှင်းက လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်ပါသည်။

ဘဝရပ်

တရားမျှတမှုကို ခြေရာကောက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတိတ်ကို စတင်ပြန်လုပ်ခြင်းနှင့် အနာမတ်ကို ချော့ကြည့်ခြင်း

မွန်မြည်လူ့အခွင့်အရေးမောင်ဒေးဂျင်းမှ
ပီစဉ်ထုတ်ဝေသည်။

ဇူလိုင် ၂၀၁၄